

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Havs- och vattenmyndigheten

## Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens förslag till ändring i föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattenområdena

### Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

### Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändring i föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattenområdena. I huvudsak föreslås följande ändringar:

- En del i det remitterade förslaget är att redovisningen i sötvattensjournalen och redovisningen i fångstrapporten för inlandsfisket slås ihop till en gemensam redovisning, med vissa skillnader mellan dem som redovisar fiskeuppgifter från de fem stora sjöarna och från övriga sjöar och vattendrag. Den gemensamma redovisningen kommer ha benämningen sötvattensjournal.
- Bestämmelsen om rapporteringsfrekvens anpassas till det föreslagna rapporteringsförfarandet. Det finns ett tillägg som innebär att rapportören i sin registrering och rapportering av uppgifter i sötvattensjournalen, utöver anvisningar i föreskriften, även måste förhålla sig till andra anvisningar. Exempel på sådana är manualer på Havs- och vattenmyndigheten (i det följande förkortat HaV) hemsida.
- Rapportering i pappersformat ska fasas ut och bestämmelser som har med pappersformat att göra upphävs.
- Vad gäller senaste tid för inlämnande av uppgifter i sötvattensjournalen finns det en skärpning från nuvarande krav, där lax från sötvattensområden vilka angränsar till Östersjön redovisas i fångstrapport för inlandsfiske en gång per år. Det föreslås att rapporteringen av fiskeuppgifter vid fiske av lax, med fasta fällor i sötvattensområden vilka angränsar till Östersjön norr om latitud 59 30N, ska ske med samma frekvens som vid fiske av lax i Östersjön. Det innebär att uppgifterna ska skickas in senast två dagar efter den dag då redskapet vittjades. Vad gäller övrigt fiske blir det ingen förändring för dem som fiskar i de fem stora sjöarna, då dessa redan idag har en månatlig rapporteringsfrekvens. Enligt förslaget ska sötvattensjournalen även inkludera de som idag rapporterar årligen i fångstrapport för inlandsfiske. För dessa fiskare blir det därför ett skärpt krav på rapporteringsfrekvens.
- Bestämmelser om uppgiftslämnande i fångstrapporten för inlandsfiske upphävs eftersom det rapporteringsformatet tas bort.

- Det föreslås en gemensam redovisning för de som fiskar i de fem stora sjöarna samt övriga sjöar och vattendrag. Den gemensamma rapporteringen kommer fortsatt att benämnas sötvattensjournal. Det blir ett utökad uppgiftslämnande i form av tillägg av e-postadress samt mobilnummer, som är en anpassning till den elektroniska rapporteringen. Vissa uppgifter kommer att lämnas i samband med att ett behörighetskonto till e-tjänsten upprättas och uppgifterna följer sedan med till journalen per automatik, därmed behöver de inte läggas in vid varje rapportering. Gällande antal dagar till sjöss blir det ett utökad uppgiftslämnande för de som idag rapporterar i fångstrappor för inlandsfisket. Uppgiften ersätter uppgiften om redovisningsperiod (år), vilket tidigare har angetts i pappersformuläret. För de som idag rapporterar i sötvattensjournal ersätter dagar till sjöss även uppgiften som avser redovisningsperioden (år och kalendermånad). Likaså finns ett tillägg gällande uppgifter om utkast.
- Gällande uppgifter om redskapsanvändning förändras dessa inte i sak, samma uppgifter kommer anges men för de som idag redovisar i sötvattensjournalen kommer uppgiftslämnandet förenklas. Den totala redskapsanvändningen uppdelat på olika typer av redskap ska redovisas för hela rapporteringsperioden. Det finns även möjlighet att redovisa redskapsanvändningen löpande under månaden.
- För uppgifter om fångst föreslås det att bestämmelsen om fångst som redovisas i fångstrappor för inlandsfiske ska redovisas med uppskattat försäljningspris, ska utgå. Det föreslås en ny bestämmelse som anger att för lax, öring, hummer, gädda, röding och gös ska även antalet individer anges. Detta eftersom Sveriges Lantbruksuniversitet (i det följande förkortat SLU) behöver uppgiften till sina beståndsanalyser. Även fångst som under rapporteringsperioden har sumpats utan att ha landats ska anges. Motsvarande krav finns inte i dagens redovisning i fångstrappor för inlandsfiske eftersom redovisningsperioden för fångstrappor sträcker sig ett helt år och all fångst kan redovisas sammanslaget.
- Uppskattade utkast av fåglar och marina däggdjur ska anges i antal från första individ med utkastkoden DIS. Enligt nu gällande bilaga 2 i föreskrifter HVMFS 2018:11 ska uppgifter lämnas om däggdjur och fåglar som fastnat i redskapet, även om djuren lösgjorts innan fångsten omhändertagits. Det föreslås nu en bestämmelse som tydliggör att fåglar och marina däggdjur ska anges i antal från första individ. DIS är en redan befintlig kod som används för att beskriva att fångsten som redovisas har kastats ut.

Utöver det ovan nämnda föreslås vissa mindre ändringar och justeringar med anledning av det elektroniska rapporteringsförfarandet.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

## **Skälen för Regelrådets ställningstagande**

### **Bakgrund och syfte med förslaget**

I konsekvensutredningen anges att det idag finns två typer av rapporteringskrav för de som bedriver yrkesmässigt fiske i Sveriges sötvattensområden med stöd av personlig fiskelicens samt även vid fiske som bedrivs i näringsverksamhet utan stöd av personlig fiskelicens om fångsten förmedlas till försäljning eller säljs till en förstahandsmottagare. Det är rapportering i sötvattensjournal och fångstrappor för inlandsfiske.

Det anges att sötvattensjournalen ska användas av de som fiskar i de fem stora sjöarna, det vill säga Väneren, Vättern, Hjälmaren, Mälaren och Storsjön. Det är en journal i pappersformat som ska fyllas i och skickas in till HaV månadsvis. Fångstrappor för inlandsfiske är även den

i pappersformat och ska användas av de som fiskar i övriga sjöar och vattendrag där inte sötvattensjournalen gäller. Fångstrapporten för inlandsfiske ska skickas in årligen och innehåller även uppgifter om uppskattat försäljningspris.

Det anges att uppgifter om fiskets upptag och redskapsanvändning är viktig ur förvaltningssynpunkt. De uppgifter som fisket rapporterar in till HaV vidareförmedlas till SLU som arbetar med bland annat beståndsuppskattningar. HaV sammanställer varje år statistik om yrkesmässigt fiske i sötvatten vilken huvudsakligen används för resursöversikt och resursförvaltning, vid internationell rapportering, till underlag för beslut om fisketillstånd och redskapsdispenser samt som en del i den information till media och allmänhet som den officiella statistiken ska täcka in.

Vidare anges att det har framkommit att de uppgifter som rapporteras in till HaV från sötvattensfisket ofta är bristfälliga. Till exempel har vid många tillfällen fel redskapskod samt artkod använts. Utifrån hur uppgifterna rapporteras in i sötvattensjournalen har det även visat sig vara mycket svårt för SLU att beräkna redskapsansträngningen i de olika fångstområdena. Gällande data som erhålls från fångstrapporten från inlandsfisket ligger den största problematiken i att uppgifterna inkommer för sent. Sötvattenlaxen omfattas av den här rapporteringen och EU-kommissionen har i en åtgärdsplan som tagits fram för Sveriges kontroll av laxfisket påpekat att Sverige bör öka rapporteringsfrekvensen för sötvattenlax i syfte att öka möjligheten att upptäcka felrapportering av sötvatten- respektive havsfångad lax i en administrativ kontroll.

Vad gäller uppskattade uppgifter om utkast av fåglar och marina däggdjur anges bestämmelsen förändra mycket lite i sak då den avser registrering av utkast av däggdjur och tumlare. Krav på uppgiftslämnande av dessa djur återges idag i bilaga 2 till HVMFS 2018:11. I förslaget förtydligas att fåglar och däggdjur ska registreras i antal från första individ.

I konsekvensutredningen anges att syftet med de remitterade förslagen, elektronisk registrering och rapportering av fiskeuppgifter samt en förändring av rapporteringsfrekvens, är att förbättra kvaliteten på inkomna uppgifter från sötvattensrapporteringen, möjliggöra en effektiv administrativ kontroll av laxfisket, minska den administrativa bördan för HaV samt förenkla rapporteringsförfarandet för yrkesfisket.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

### **Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd**

I konsekvensutredningen anges att digitalisering anses vara den mest effektiva lösningen för att uppnå önskade resultat. I det fall regleringen inte kommer till stånd innebär det att uppgifterna fortsatt kommer att inkomma till HaV i pappersform med kopplad hög administrativ börda för myndigheten och för fiskets aktörer, samt i många fall felaktig eller ofullständig redovisning av fiskeinsatserna som behöver följas upp med telefonsamtal mellan myndighet och rapportörer.

Det anges att genomförandet av förslaget om förändrat uppgiftslämnande är en nödvändighet i syfte att mer effektivt nyttja erhållna uppgifter för avsedda ändamål. Ett alternativ till de ökade rapporteringskraven på fisket av lax i sötvattensområden skulle kunna vara att även detta fiske redovisar månadsvis likt resterande sötvattensfiske. Det skulle fortfarande vara möjligt att administrativt kontrollera redovisningen av laxen i sötvattnet kontra havet, dock inte med samma noggrannhet. En av faktorerna som talar för remitterat förslag gällande laxen är att det är, oftast till 100 %, samma aktörer som fiskar lax i havet som fiskar lax i sötvattensområden. Dessa aktörer anges redan idag redovisa elektroniskt och omfattas likt havsfisket av krav på förhandsanmälan vid ankomst till hamn med fångst ombord samt

krav på redovisning av fällornas position. Genom att även harmonisera reglerna för fångstrapporteringen är förhoppningen att det ska bli lättare för aktörerna att redovisa sina fiskeinsatser på ett korrekt sätt.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Som framgår vid *Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande* finns det inte något utrymme för omställningstid för företagen. Som en alternativ lösning hade det varit önskvärt att beskriva vad ett ikraftträdande av regelverket den 1 januari 2023, men med ett påbörjande av tillämpningen av det digitala förfarandet till exempelvis den 1 juli 2023, skulle medföra för företagen. Med en sådan beskrivning skulle effekterna av en omställningstid för berörda företag tydliggöras. Med det sagt, anser Regelrådet att den beskrivning som finns gällande alternativa lösningar kan godtas.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar, liksom effekter av om någon reglering inte kommer till stånd, är godtagbar.

### **Förslagets överensstämmelse med EU-rätten**

I konsekvensutredningen anges att såväl nuvarande regler om rapportering i sötvattensjournal och fångstrapport för inlandsfiske som de föreslagna går utöver de skyldigheter som regleras i EU-förordningar om fiske, eftersom dessa endast avser fiske i havet. De anges dock vara förenliga med de krav som följer av Sveriges anslutning till EU och Sveriges generella skyldighet att vidta kontrollåtgärder för att efterleva de krav som ställs inom den gemensamma fiskeripolitiken samt krav på miljöområdet för att säkerställa biodiversitet. Genom det nya rapporteringssystemet ska det bli enklare för fisket att rapportera sina fångster och enklare för myndigheten att ta del av dessa uppgifter.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

### **Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser**

I konsekvensutredningen anges att förslaget datum för ikraftträdande är den 1 januari 2023.

Vidare anges att i samband med implementeringen av det nya systemet kommer HaV dels ha riktade informationsinsatser till berörda yrkesfiskare, dels lägga ut information på myndighetens hemsida. Systemet som sådant kommer att kunna laddas ner via HaV:s hemsida, vilket myndigheten också kommer att skicka ut information om.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Beskrivningen av behovet av speciella informationsinsatser kan godtas i detta ärende. Vad gäller särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande saknas det en beskrivning av om det går att ta sådan hänsyn, liksom om det föreslagna datumet kan medföra särskilda utmaningar för företagen beträffande tid för att ställa om och liknande frågeställningar. Då visst fiske ska rapporteras in senast två dagar efter det att redskapen vittjades, och i andra fall senast två dagar efter den månad som fisket genomfördes<sup>1</sup> så finns det ingen förberedelsetid för företagen mellan ikraftträdandet och tillämpningen. Av det skälet hade det varit behövligt med en utförligare beskrivning av om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande.

---

<sup>1</sup> Förslagen 1b kap 3a §: Vid fiske av lax, med fasta fällor i sötvattensområden vilka angränsar till Östersjön norr om latitud 59 30N, ska den rapporteringsskyldige skicka de registrerade uppgifterna i sötvattensjournalen till Havs- och vattenmyndigheten senast två dagar efter den dag då redskapen vittjades. Vid övrigt fiske ska den rapporteringsskyldige skicka in de registrerade uppgifterna i sötvattensjournalen till Havs- och vattenmyndigheten senast två dagar efter den kalendermånads slut som fisket bedrevs.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande är bristfällig.

Regelrådet finner att beskrivningen av behovet av speciella informationsinsatser är godtagbar.

### **Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch**

I konsekvensutredningen anges att totalt kommer cirka 180 aktörer beröras av förslaget. Då del av den rapporteringen som sker idag inte kräver en registrering i HaV:s system, baseras siffran på rapportörer år 2021 och kan under 2023 komma att ändras uppåt eller neråt. Vidare anges att uppgifter om företagsstruktur samt antalet anställda på fiskeföretagen saknas, då detta inte är en uppgift som HaV har tillgång till, men uppskattningen är att majoriteten av aktörerna är ensamföretagare eller har mikroföretag.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

### **Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet**

#### *Administrativa kostnader*

I konsekvensutredningen anges att regleringens kostnadsmissiga effekter är beroende av om företaget redan har en smartphone, surfplatta eller dator med hjälp av vilken rapporteringen kan göras. De yrkesfiskare som inte har något av de nämnda elektroniska verktygen kommer att behöva köpa ett av alternativen. Regleringen innebär även en minskning i administrativ kostnad för företagen då de inte längre kommer behöva skicka pappersblanketter via posten och därmed slipper portokostnaden.

Förslagsställaren anger även följande kopplat till de kostnadsmissiga konsekvenserna av förslaget. Förslaget om elektronisk rapportering kan föra med sig olika konsekvenser beroende på hur vana aktörerna är vid hantering av digital teknik och/eller elektroniskt uppgiftslämnande. Särskilt i början när individen lär sig hantera e-tjänsten kan det ta lite längre tid att hitta rätt och se vilken uppgift som hör hemma var. Förslagsställaren anger att det är viktigt att komma ihåg att förslaget har till syfte att underlätta rapporteringen för aktörerna. För vissa personer krävs en längre period för att bekanta sig med verktyget (systemet), medan andra inte kommer ha några problem. Verktyget är även utvecklat baserat på olika aktörers förutsättningar.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Administrativa kostnader är enligt standardkostnadsmodellens definition kostnader för att upprätta, lagra och överföra information. Tiden för rapporteringen, oavsett om den sker digitalt eller via blankett, är därmed att se som en administrativ kostnad. Kostnad för inköp av digital utrustning, eller minskade kostnader för porto är däremot vanligen inte att se som administrativa kostnader, utan som andra kostnader.

För att förstå tidsåtgången för rapporteringen, oavsett om den är ökad eller minskad, hade det varit behövligt med en exempelberäkning för ett företag som är rapporteringsskyldigt. Något sådant exempel har Regelrådet inte kunnat utläsa i konsekvensutredningen, vilket medför att tidsåtgången för rapporteringen är okänd. Vidare framgår det av remissen att komplettering av fiskejournaler sker, och är tidskrävande för såväl den rapporteringsskyldige som för HaV. Det är dock oklart hur många kompletteringar som faktiskt görs enligt nu gällande regelverk samt tidsåtgång för dessa, och som förväntas kunna undvikas genom förslagets digitala rapportering. Det saknas alltför mycket information i denna del för att kunna

bedöma förslagets effekter för berörda företags administrativa kostnader.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på berörda företags administrativa kostnader är bristfällig.

#### *Andra kostnader och verksamhet*

I konsekvensutredningen anges att regleringen inte förväntas medföra några övriga kostnader än de som nämns ovan. För de yrkesfiskare som inte är vana att hantera elektronisk utrustning kan regleringen komma att innebära en inväpningsperiod med en ökad arbetstid. HaV kommer dock att erbjuda utbildning och informationsmaterial, och gör bedömningen att en eventuell ökning av administrativ börda för företagen till följd av att uppgifter läggs in digitalt istället för i pappersblankett kommer vara av begränsad omfattning och tillfällig.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Som framgår ovan sorterar Regelrådet kostnaderna på ett annat sätt än förslagsställaren, vilket inte har påverkat bedömningen av konsekvensutredningen. De kostnader som vanligen är att se som andra kostnader är inköp av utrustning, vilket framgår på ett tillräckligt sätt. Vad gäller en utökad arbetstid med anledning av inväpningsperioden av den digitala rapporteringen är arbetstiden som läggs på rapporteringen som sådan vanligen att se som en administrativ kostnad. Det skulle i förlängningen kunna få en verksamhetspåverkan för berörda företag. Regelrådet har dock inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning att inväpningsperioden kommer vara begränsad.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens andra kostnader och verksamhet är godtagbar.

#### **Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag**

Förslagsställaren bedömer att regleringen inte kommer påverka konkurrensförhållandena.

Regelrådet har inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner att beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

#### **Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden**

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna ändringarna inte kommer att påverka företagen i några andra avseenden än de som nämnts tidigare i konsekvensutredningen.

Regelrådet har inte funnit några skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner att beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

#### **Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning**

I konsekvensutredningen anges att det remitterade förslaget riktar sig specifikt till delar av det småskaliga fisket, och någon specifik hänsyn utöver det som redan har nämnts i konsekvensutredningen, och som gäller för alla som omfattas av regleringen, behöver inte tas.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

## Sammantagen bedömning

Som framgår ovan har flera aspekter i konsekvensutredningen bedömts som godtagbart beskrivna.

Den tidsåtgång som förändringen i företagens uppgifts- och informationslämnande medför har dock inte beskrivits kvantitativt vilket medför att skillnaderna mot nu gällande uppgiftslämnande inte är kända. Utöver det saknas det en beskrivning av om den avsaknade tiden för omställning till det nya förfarandet kan medföra utmaningar för företagen. Regelrådet kan inte bortse från nämnda brister vid en sammantagen bedömning av konsekvensutredningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 26 oktober 2022.

I beslutet deltog Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder Eklöv.



Claes Norberg  
Ordförande



Katarina Garinder Eklöv  
Föredragande